

Н. П. Бортник

Навчально-науковий інститут права та психології
Національного університету “Львівська політехніка”,
доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри адміністративного та інформаційного права

Н. С. Мороз

Навчально-науковий інститут права та психології
Національного університету “Львівська політехніка”,
фахівець деканату повної вищої освіти

МИГРАЦИОЛОГИЯ ЯК НАУКА ПРО КІЛЬКІСНО-ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ МИГРАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ

© Бортник Н. П., Мороз Н. С., 2016

У статті із системних позицій поданий методологічний підхід до дослідження основ сучасного міграційного права України з метою становлення міграціології як самостійної науки. Розглянуто актуальні питання адміністративно-правового регулювання міграційних процесів із застосуванням загальнонаукових і конкретно-предметних методів, а також законодавства України у сфері міграції.

Ключові слова: міграція, міграційне право, міграціології, міграційна політика, адміністративно-правове регулювання.

Н. П. Бортник, Н. С. Мороз

МИГРАЦИОЛОГИЯ КАК НАУКА О КОЛИЧЕСТВЕННО- КАЧЕСТВЕННЫХ ПОКАЗАТЕЛЯХ МИГРАЦИИ НАСЕЛЕНИЯ

В статье с системных позиций представлен методологический подход к исследованию основ современного миграционного права Украины с целью становления миграциология как самостоятельной науки. Рассмотрены актуальные вопросы административно-правового регулирования миграционных процессов с применением общенаучных и конкретно-предметных методов, а также законодательства Украины в сфере миграции.

Ключевые слова: миграция, миграционное право, миграциология, миграционная политика, административно-правовое регулирование.

N. P. Bortnyk, N. S. Moroz

MIHRATSIOLOHIYA SCIENCE OF QUANTITATIVE AND QUALITATIVE INDICATORS MIGRATION

Article from system positions submitted methodological approach to the study of the foundations of modern migration law of Ukraine to mihratsiolohiyi establishment as an independent science. The current issues of administrative and legal regulation of migration processes with the use of general and subject-specific methods and laws of Ukraine on migration.

Key words: migration, migration law, mihratsiolohiyia, migration policy, administrative and legal regulation.

Постановка проблеми. Сьогодні доводиться констатувати, що розроблені впродовж останніх десятиліть теоретичні концепції, методологічні принципи і методичні підходи, які становлять арсенал необхідних науковцю знань, виявилися, на жаль, недостатніми, щоб всесторонньо пояснити

наявні та чітко спрогнозувати майбутні міграційні процеси. Тому перед сучасною наукою з цілковитою очевидністю постало надзвичайно важливе завдання – переосмислення багатоманітної теоретичної спадщини у вказаній сфері.

Вивчаючи усю сукупність питань у сфері міграції, насамперед, необхідно посилаєтьс на аналіз сучасної міграційної ситуації в державі і за кордоном для виявлення закономірностей і протиріч її розвитку, виділення сукупності регульованих міграційних процесів, здійснення системного підходу до дослідження сфери міграції, що, в принципі, приводить до думки про правильність введення в науковий обіг терміна “міграціологія”, запропонованого розробниками навчального посібника під такою ж назвою [1].

Для повноцінного вивчення питань, що стосуютьс міграції в межах міграціології, необхідно акцентувати увагу на аналізі об’єктивних кількісно-якісних показників сукупності міграційних процесів в Україні: імміграції, трудової міграції (зовнішньої і внутрішньої), вимушеної міграції (вимушених переселенців, внутрішньо переміщених осіб, біженців, а також шукачів притулку), еміграції, нелегальної міграції, реадмісії, національної безпеки, в тій частині, що стосується міграції, адміністративно-правового регулювання в Україні різноманітних аспектів міграції, діяльності Державної міграційної служби України (ДМС), міграційного контролю, міграційного обліку громадян України, іноземних громадян і осіб без громадянства, а також юридичної відповідальності у сфері міграційних правовідносин.

Аналіз дослідження проблеми. Необхідно зазначити, що з часу становлення України як незалежної, суверенної держави опубліковано значну кількість робіт з досліджуваної проблематики. Серед усього розмаїття можна виокремити наукові праці: Ю. Бузницького, А. Бабенко, В. Колпакова, О. Кузьменко, О. Малиновської, В. Новіка, С. Пирожкова, О. Піскуна, І. Прибиткової, Ю. Римаренка, Ю. Тодики, В. Трощинського, М. Шульги, П. Чалого, С. Чеховича, О. Шамшура, В. Шаповала та ін., які мають важливе значення для розуміння міграційного процесу, визначення правового статусу іноземних громадян, осіб без громадянства та інституту деліктного права, що регулює відносини з цією категорією осіб.

Важливе місце в дослідженні державного управління міграційним процесом посідають праці відомих вітчизняних та зарубіжних вчених-адміністративістів: В. Авер’янова, В. Афанасьєва, Г. Атаманчука, О. Бандурки, Д. Бахраха, Г. Забарного, Р. Калюжного, С. Ківалова, Л. Ковалюка, Н. Нижник, О. Остапенка, Л. Савченко, М. Тищенко, В. Петкова, В. Поповича, В. Шамрая, В. Шкарупи та ін.

Вивчаючи та аналізуючи окремі питання міграції, не можна залишити поза увагою наукові здобутки у цій сфері відомих західних дослідників. З-поміж наукових праць заслуговують на увагу дослідження Г. Вербунта, К. Гордона, П. Дрю, Л. Классена, Д. Кубата, Е. Реджинальда, Т. Хаммара, Л. Холборн та ін.

Дослідженню різних аспектів зовнішньої міграції присвячено також роботи російських учених: В. Айрапетова, Ю. Арутюняна, В. Беленького, Л. Дробижева, С. Здравомислова, В. Іванова, С. Красинець, В. Лунєєва, Л. Макарова, А. Михайлова, Г. Морозова, І. Орлова, В. Переведенцева, Л. Рибаківського, В. Степанова, В. Тишкова, А. Топіліна та ін.

Метою статті є з’ясування концептуальних засад дослідження міграції, що розширює межі вивчення цього феномену, дає змогу забезпечити високий ступінь достовірності отриманих результатів, а також сформулювати необхідні висновки та рекомендації, які тісно пов’язані з практичним вирішенням проблем міграції в інтересах українського суспільства.

Виклад основного матеріалу. З позицій геополітики майбутнє України доволі тісно залежить від ефективності функціонування міграційної системи, пов’язаної з безпекою держави, інтересами і роллю країни у міжнародному співтоваристві, з огляду на те, що наша держава вже давно стала активним учасником міжнародних міграційних процесів.

Необхідно підкреслити, що дослідження у сфері міграції слугують основою для розробки і реалізації державної міграційної політики держави, яка формується відповідно до Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу,

затвердженої Законом України від 18.03.2004 р. [2], Указу Президента України “Про Концепцію державної міграційної політики” від 30.05.2011 р. № 622 [3], Постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження Стратегії демографічного розвитку в період до 2015 року” від 24.06.2006 р. № 879 [4], Указу Президента України “Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року “Про Стратегію національної безпеки України” від 26.05.2015 р. № 287/2015 [5] та інших засадничих нормативних правових актів. Водночас на межі перших двох десятиліть ХХІ ст. склалися об’єктивні передумови для виникнення і становлення цілком самостійної науки – міграціології.

Необхідно зауважити, що перші згадки про міграцію і формулювання її суті ми відносимо до середини минулого століття. На той час до наукового обігу увійшло поняття “демографія” [6]. Натомість генеза вітчизняної міграційної науки ґрунтується на результатах пошуку закономірного характеру її становлення і розвитку в сукупності соціально-економічних, політичних, демографічних, правових та інших процесів.

Водночас, витоки міграційної науки можна виявити в глибині тисячоліть. Зокрема, питання міграційного обліку вирішувалися в стародавніх державах за допомогою реєстрації людей.

Загалом необхідно зауважити, що всю історію людства, без особливих перебільшень, можна розглядати через призму безперервного та багатоаспектного процесу міграції різних племен та народів. В одні епохи міграція була не надто значимою та помітною, зате в інші – надзвичайно важливим чинником розвитку цивілізації. Історичний аналіз цього феномену дає змогу виділити два основні типи міграційних процесів.

З одного боку, міграція завжди була наслідком зовнішньої експансії зрілих соціальних систем зі стійкою структурою та з чітким комплексом соціальних зв’язків і відносин. Масштаби цього типу міграцій протягом багатьох минулих століть безперервно зростали: експансія Єгипту в Передню Азію; Ассирії, а пізніше і Персії – у Фінікію, Закавказзя, Малу Азію і далі в Грецію; загальновідоме вторгнення еллінів і македонців в Азію та Північну Африку; становлення Римської імперії та масштабна міграція латинян в її периферійні регіони; армії арабів, що вийшли зі своїх земель і були зупинені лише в Південній Франції; і, нарешті, розпочата в XV–XVI століттях колонізація європейцями Америки, Австралії та окремих територій Азії.

З іншого боку, доволі часто процесам міграції сприяла і хаотична еволюція кочових племен та народностей, соціальні структури та політична система яких знаходилася на стадії зародження. Зі становленням більш досконалих політичних форм значимість міграційних потоків такого типу поступово спадає: якщо в стародавньому світі підкорення Єгипту гіксосами або неодноразові хвилі міграції, що прокотилися територією Індійського субконтиненту, не кажучи вже про постійні вторгнення кочівників у Китай, – цілком звичайні явища, то “велике переселення народів” і монгольське нашествя стали практично останніми прикладами таких міграційних рухів у кордонах Євразії. На відміну від міграційних процесів першого типу, вони не супроводжувалися розповсюдженням і встановленням нових соціальних порядків. Переселенці або загарбники, навіть ті, які приносили з собою певні звичаї та традиції, доволі часто втрачали зв’язок із попередньою, навіть етнічною батьківщиною і, як правило, асимілювалися.

На завершення епохи релігійних воєн, що спричинили спустошення в Європі, які можна порівняти хіба що з наслідками епідемії чуми XVI століття [7, с. 175–176], міграція перетворилася із спорадичного переміщення великих мас людей у пошуках сезонної роботи чи втечі від воєн та релігійних переслідувань у стійкий і перманентний процес. Більшість європейських урядів у XVII – XVIII століттях всіляко заохочували міграцію і навіть намагалися надати мігрантам певні привілеї, хоч і не завжди могли захистити їх від спалахів насильства. Але навіть у таких умовах більшість мігрантів не покидали меж Європи. Як свідчить історія, освоєння перших колоній в Америці та Азії було першочерговим завданням тогочасних європейських держав. Європейці в цих регіонах, здебільшого, були зайняті військовими операціями проти корінного населення та забезпеченням товарообігу між Старим і Новим світом [8, с. 32–34].

Протягом двох останніх століть форми міграційних процесів переживали масштабні, якщо не безпрецедентні модифікації. Становлення нових типів міграцій збіглося (і зовсім не випадково) з періодом формування в тогочасній Європі громадянського суспільства і національної державності, яке правильніше було б називати державою-нацією. Почали визначатися кордони окремих країн, утверджувалися принципи громадянства та особистої свободи; внаслідок чого сформувалися і самі поняття “імміграція” та “еміграція”, так добре відомі нам сьогодні.

Масштаби еміграції з Європи протягом другої половини XIX – першої третини XX століть важко визначити з абсолютною точністю. Зазвичай, більшість дослідників розпочинають свої розрахунки з середини 40-х років XIX століття, коли в багатьох європейських країнах уже був налагоджений більш-менш точний облік емігрантів. Згідно з документально підтвердженими даними, за період 1846–1924 років лише найбільші на той час держави Європи – Великобританію, Італію, Австро-Угорщину, Німеччину, Португалію, Іспанію та Швецію – у пошуках кращої долі покинули щонайменше 43 млн осіб і більшість із них (майже 75 %) переселилися в Сполучені Штати Америки [9]. Демографічні втрати Швеції за цей період оцінюють у 22 %, а Великобританії – в 41 % населення [10]. Загалом європейський континент від 1846 до 1939 року покинуло не менше ніж 60 млн осіб, із яких дві третини осіли в США [11]. Катастрофічний відтік населення із європейських країн можна, на наш погляд, розглядати як одну із причин економічного відставання Європи від Сполучених Штатів, яке мало місце на початку XX століття [12] (і є й досі).

Між двома світовими війнами міжнародна міграція становила, переважно, міграцію робочої сили внаслідок значних втрат чоловічого населення в роки війни. Загалом, за період 1950–1991 років, коли в багатьох країнах відбулися мирні демократичні революції, з Центральної та Східної Європи та СРСР виїхало приблизно 12–13 млн осіб.

Значне обмеження у забезпеченні політичних прав та громадянських свобод є одним із найвагоміших чинників, які змушують людей покидати етнічну батьківщину. Відчутніша економічна допомога з-за кордону та активна роль “превентивної дипломатії” можуть стати у найближчій перспективі ефективнішим важелем, аніж суворий контроль, спрямований на обмеження масової імміграції.

“Міграційна сфера людського буття”, “міграційні переміщення”, “міграційні процеси”, “міграційний простір”, “еміграція”, “імміграція”, “депортація” – ці поняття дедалі більше входять до наукового обігу та практичного вжитку, відображаючи складні та болісні процеси трансферу населення, на жаль, забарвленого темними кольорами трагедій людських долі, несправедливості та бруталності. Саме тому міграційні процеси перебувають сьогодні в епіцентрі уваги світового та європейського співтовариств, національних урядів демократичних країн.

Доводиться констатувати, що нині міжнародна міграція вийшла зі стану епізодичного хвилеподібного розвитку та набула постійних та різноманітних форм.

Міжнародна міграція сьогодні характеризується низкою специфічних особливостей, серед яких виділяються:

- 1) щораз більші масштаби та інтенсивність;
- 2) суттєві зміни статево-вікової та кваліфікаційної структури іммігрантів;
- 3) різке зростання чисельності біженців та шукачів притулку серед загального потоку мігрантів.

У наш час міграція набула глобального характеру, адже практично всі континенти опинилися під впливом цього феномену. Окрім традиційної міграції, коли працівники (поодинокі чи з сім’єю) в’їжджають з дозволу властей для працевлаштування на порівняно короткий термін (кілька місяців), у 90-ті роки минулого століття стали практикуватися в’їзди молоді для навчання та професійну перепідготовки на 1–2 роки, запрошення сезонних робітників за контрактами на певні об’єкти, значно зріс “відтік умів”, суттєво збільшилося число біженців, змінилася географія міграції.

Звідси – гострота проблем, від розв’язання яких залежить майбутнє багатьох країн. До найактуальніших із них належать: регулювання міграційних потоків, які з епізодичних явищ перетворюються на постійний чинник; коригування відносин із нелегальними мігрантами, визначення статусу біженців та шукачів притулку в сучасних умовах; розробка та здійснення заходів щодо адаптації мігрантів до умов праці, побуту та культури країни їх перебування; пошук довгострокових рішень щодо пом’якшення тиску демографічного чинника на економічний розвиток країн через існуючі міжнародні заходи в галузі інвестицій, торгівлі, співробітництва при безумовному забезпеченні прав людини-мігранта.

Отже, об’єктом міграційних досліджень є усі люди планети. Міграціологія вивчає окремих індивідів, різні групи людей стосовно формування ними намірів на переселення за допомогою пересування (переміщення) в місця (райони, країни) вселення і адаптації в них, включаючи набуття ними нового правового статусу, врахування інтересів особи, сім’ї, суспільства і держави, а також

закономірності їх змін у соціальному, економічному, політичному, фізико-географічному, етнокультурному середовищі тощо.

Системоутворювальним елементом будь-якого міграційного процесу виступають індивіди (люди, громадяни, піддані, особи), що мають сукупність ознак: стать, вік, сімейний стан, освіта, спеціальність, професія, національна приналежність, місце перебування (проживання) тощо.

Багато з перерахованих ознак змінюється протягом життя людини, що призводить до змін у характеристиках населення країни в природній, соціальній і міграційній формах:

1) природна форма охоплює такі основні процеси: народжуваність, шлюб і смертність, вивчення яких формує об'єктно-предметні сфери демографії;

2) соціальна форма є переходом людей з одних соціальних груп в інші і відображає взаємозв'язки відтворення людей з їх змінами в соціальній структурі, які вивчає демографія;

3) міграційна форма орієнтована на вивчення намірів і сукупності усіх пересувань людей, які визначають доцільність їх переселення, ґрунтуючись на інтересах держави, суспільства, сім'ї та особи.

Ефективне вирішення завдань у сфері міграції засноване на застосуванні сучасної методології оцінки міграційної обстановки, на основі Державної інформаційної системи реєстраційного обліку фізичних осіб та їх документування [13], а також впровадженні Єдиного державного демографічного реєстру [14] та іншими системами і засобами зв'язку, управління і автоматизації.

Для цілеспрямованого вивчення міграційних процесів структурні підрозділи ДМС України застосовують статистичні дослідження їх динаміки, методи математичного моделювання та інші, здійснюючи ведення і подання низки форм державного статистичного спостереження за встановленими формами.

Процесу поглиблення знань про народонаселення, міграцію і міграційні процеси сприяє їхній взаємозв'язок з історією, політикою, соціологією, економікою, географією, етнографією, антропологією та іншими науками, які у своїй сукупності інтегруються в самостійну науку, – міграціологію. Маючи в розпорядженні власні методи, міграціологія вивчає закономірності формування (проекування) міграційних намірів людей, їх пересування, а також набуття ними нового правового статусу в місцях поселення. Міграціологія взаємодіє з іншими науками, використовуючи їх методологічні підходи, методи, отримані ними дані.

З огляду на це система уявлень і знань про міграцію або переселення людей як об'єкт виділяє власне міграцію, а предметом розглядає реалізацію міграційних намірів людей за допомогою їх пересування в місця поселення, адаптації в новому місці перебування (проживання), а також вивчає закони і закономірності специфічних аспектів переселення людей.

Висновки. Отже, підсумовуючи викладене вище, можемо констатувати, що міграціологія є цілком самостійною науковою сферою, яку можна розглядати і в широкому, і у вузькому значенні:

– у широкому значенні (від латин. *migratio* – переселення, *logos* – наука) – це наука про закономірності формування і реалізації людьми своїх намірів, пов'язаних з їхнім пересуванням і адаптацією в місцях поселення в різних політичних, соціально-економічних, демографічних, фізико-географічних, природних та інших умовах. Міграціологія вивчає кількісно-якісні характеристики (наміри, чисельність, територіальне розселення, тривалість перебування або проживання, правове положення та ін.) мігрантів, причини і наслідки їх змін і виробляє рекомендації та пропозиції щодо вдосконалення адміністративно-правового регулювання сфери міграції;

– у вузькому значенні – це наука про закономірності розвитку й адміністративно-правового регулювання міграційних процесів.

Крім того, міграціологія спирається на результати практичної діяльності органів державної влади, органів ДМС України. Основу такої діяльності складають збір, обробка і доведення різних міграційних відомостей.

1. Денисенко М. Б. *Міграціологія* / М. Б. Денисенко, В. А. Іонцев, Б. С. Хорев. – М.: МГУ, 1989. – 96 с. 2. Про затвердження Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18.03.2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 29. – Ст. 367. 3. Про Концепцію державної міграційної політики: Указ

Президента України від 30.05.2011 р. № 622 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/622/2011]. 4. Про затвердження Стратегії демографічного розвитку в період до 2015 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.06.2006 р. № 879 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/879-2006-%D0%BF]. 5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року “Про Стратегію національної безпеки України”: Указ Президента України від 26.05.2015 р. № 287/2015 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015]. 6. Стеценко С. Г. Демографічна статистика : підручник / С. Г. Стеценко. – К.: Вища школа, 2005. – 415 с. 7. Merrimann J. A History of Modern Europe from Renaissance to the Present / J. Merrimann. – New York; London: W.W. Norton & Co., 1996. – P. 175–176. 8. Kennedy P. The Rise and Fall of Great Powers / P. Kennedy. – London: Fontana Press, 1989. – P. 32–34. 9. Nugent W. Crossings. The Great Transatlantic Migrations, 1870–1914. – Bloomington; Indianapolis: Indiana Univ. Press, 1992. – P. 30; P. 43, tabl. 8; tabl. 9. 10. Stalker P. Workers Without Frontiers. The Impact of Globalization on International Migration / P. Stalker. – London: Lynne Rienner Publishers; Boulder (Co.), 2000. – P. 13. 11. Rasmussen H. K. No Entry. Immigration Policy in Europe / H. K. Rasmussen. – Copenhagen: Copenhagen Business School Press, 1997. – P. 67. 12. Иноземцев В. Л. Возвращение Европы. Штрихи к портрету Старого Света в новом столетии / В. Л. Иноземцев, Е. С. Кузнецова. – М.: Интердиалект, 2002. – С. 14–15. 13. Про створення Державної інформаційної системи реєстраційного обліку фізичних осіб та їх документування: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.03.2006 р. № 327 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/327-2006-%D0%BF]. 14. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус: Закон України від 20.11.2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 51. – Ст. 716.

REFERENCES

1. Myhratsyolohyya [Tekst] / M. B. Denysenko, V. A. Yontsev, B. S. Khorev [Migrationology], Moscow, MHU Publ., 1989, 96 p. 2. Pro zatverdzhennya Zahal'noderzhavnoyi prohramy adaptatsiyi zakonodavstva Ukrayiny do zakonodavstva Yevropeys'koho Soyuzu [On approval of the National programme of adaptation of Ukrainian legislation to the legislation of the European Union]. The law of Ukraine on February 18, 2004. 3. Pro Kontseptsiyu derzhavnoyi mihratsiyanoi polityky vid 30 travnya 2011 roku [On the concept of state migration policy]. Decree of President of Ukraine on May 30, 2011. Availadle at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/622/2011>. 4. Pro zatverdzhennya Stratehiyi demohrafichnoho rozvytku v period do 2015 roku [On approval of the Strategy of demographic development in the period up to 2015]. The Cabinet of Ministers Resolution Ukraine on June 24, 2006. Availadle at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/879-2006-%D0%BF>. 5. Pro rishennya Rady natsional'noyi bezpeky i oborony Ukrayiny vid 6 travnya 2015 roku “Pro Stratehiyu natsional'noyi bezpeky Ukrayiny” [The decision of the Council of national security and defense of Ukraine on May 06, 2015 "About Strategy of national security of Ukraine"]. Decree of President of Ukraine on May 26, 2015. Availadle at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>. 6. Stetsenko S. H. Demohrafichna statystyka [Demographic statistics]. Kiev, High school Publ., 2005, 415 p. 7. Merrimann Zh. Istoriya suchasnoyi Yevropy vid Vidrodzhennya do nashykh dniv [History of Modern Europe from Renaissance to the Present]. New York; London: W.W. Norton & Co. Publ., 1996, pp. 175–176. 8. Kennedi P. Zlit i padinnya velykykh derzhav [The Rise and Fall of Great Powers]. London, Fontana Press Publ., 1989, pp. 32–34. 9. Nudzhen St. Velyki Transatlantychni Mihratsiyi 1870–1914. [The Great Transatlantic Migrations 1870–1914.]. Bloomington, Indianapolis: Indiana Univ. Press Publ., 1992, p. 30; p. 43. 10. Stalker P. Pratsivnyky Bez Kordoniv. Vplyv hlobalizatsiyi na Mizhnarodnu mihratsiyu [Workers Without Frontiers. The Impact of Globalization on International Migration]. London, Lynne Rienner Publishers; Boulder (Co.) Publ., 2000, p. 13. 11. Rasmussen H. K. Niyakoho Zapysu. Immihratsiyina polityka v Yevropi [No Entry. Immigration Policy in Europe]. Copenhagen, Copenhagen Business School Press Publ., 1997, p. 67. 12. Vozvrashhenie Evropy. Shtrihi k portretu Starogo Sveta v novom stoletii / V. L. Inozemcev, E. S. Kuznecova [The Return Of Europe. Touches to the portrait of the Old world in the new century]. Moscow, Interdiialekt Publ., 2002, pp. 14–15. 13. Pro stvorennya Derzhavnoyi informatsiyanoi systemy reyestratsiyneho obliku fizychnykh osib ta yikh dokumentuvannya [About creation of the State information system of registration accounting

of physical persons and their documentation] The Cabinet of Ministers Resolution Ukraine on February 16, 2006. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/327-2006-%D0%BF>. 14. Pro Yedynyy derzhavnyy demohrafichnyy reyestr ta dokumenty, shcho pidtverdzhuyut' hromadyanstvo Ukrayiny, posvidchuyut' osobu chy yiyi spetsial'nyy status [On the Unified state demographic register and documents which confirm nationality of Ukraine, certify the identity or a special status]. The law of Ukraine on November 20, 2012.

УДК 342.354.042.44

С. С. Єсімов

Навчально-науковий інститут права та психології
Національного університету “Львівська політехніка”,
кандидат юридичних наук, доцент
кафедри адміністративного та інформаційного права

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРАВА НА ПРОЦЕС РЕФОРМУВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

© Єсімов С. С., 2016

У статті розглянуто вплив інформаційного права на процес реформування суспільних відносин в Україні у зв'язку з асоціацією України і Європейського Союзу. Проаналізовано нормативну базу правового регулювання застосування інформаційно-комунікаційних технологій у контексті адаптації національного законодавства до вимог ЄС. Проведено порівняльний аналіз правових підстав впливу інформаційного права на процес реформування суспільства.

Ключові слова: інформаційне право, інформаційне суспільство, інформаційно-комунікаційні технології, транспарентність, Європейський Союз.

С. С. Єсімов

ВЛИЯНИЕ ИНФОРМАЦИОННОГО ПРАВА НА ПРОЦЕСС РЕФОРМИРОВАНИЯ ОБЩЕСТВЕННЫХ ОТНОШЕНИЙ В УКРАИНЕ

В статье рассматриваются влияние информационного права на процесс реформирования общественных отношений в Украине в связи с ассоциацией Украины и Европейского Союза. Анализируется нормативная база правового регулирования применения информационно-коммуникационных технологий в контексте адаптации национального законодательства к требованиям ЕС. Проводится сравнительный анализ правовых оснований воздействия информационного права на процесс реформирования общества.

Ключевые слова: информационное право, информационное общество, информационно-коммуникационные технологии, транспарентность, Европейский Союз.

S. S. Esimov

IMPACT OF INFORMATION LAW REFORM PROCESS IN PUBLIC RELATIONS IN UKRAINE

The article examines the impact of information law in the process of reform of social relations in Ukraine in connection with the association Ukraine and the European Union. We analyze the legal framework regulating the right of information and communication technologies in the context of adaptation of national legislation with EU requirements. The